



# Draagvlakmonitor Defensie

## Tweede helft 2021

Drs. Femke Konings  
Rebecca van der Grient MSc.

6 januari 2022  
TOS-22-005



Ministerie van Defensie

**motivaction**  
research and strategy

# Inhoudsopgave

Achtergrond en opzet	3
Draagvlakmodel	4
Samenvatting en kerncijfers	7
Resultaten	12
Bijlagen	26

# Achtergrond en opzet

Sinds 2017 verricht Motivaction International B.V. in opdracht van de Directie Communicatie (DCo) van het ministerie van Defensie onderzoek naar het draagvlak voor Defensie onder de Nederlandse bevolking (16 t/m 75 jaar). De resultaten van dit onderzoek worden ieder half jaar gerapporteerd in de *Draagvlakmonitor*. Voor u ligt de rapportage van de Draagvlakmonitor met de resultaten van de tweede helft van 2021 (juli t/m december).

## Leeswijzer bij de rapportage

Het rapport is ingedeeld in vijf hoofdstukken. We starten het rapport met de bevindingen over het draagvlak voor Defensie. Vervolgens behandelen we de onderwerpen communicatie, steun voor Defensie en de NAVO, werkgeverschap en de kijk op de buitenlandse missies van Defensie.

Per hoofdstuk beginnen we met een samenvattende conclusie en de kerncijfers over het betreffende onderwerp in het tweede halfjaar van 2021. Indien er sprake is van een significant verschil van de kerncijfers (daling of stijging) ten opzichte van de vorige meting (eerste helft van 2021), dan benoemen we dit in de tekst. Als het verschil met de vorige meting *niet* significant is, spreken we van 'gelijk gebleven' of 'vergelijkbare resultaten'. Waar relevant bespreken we ook trends over langere termijn (bijvoorbeeld een vergelijking met de cijfers vanaf 2017). Na het bespreken van de kerncijfers tonen we alle resultaten voor het betreffende onderwerp visueel, in grafiek- of tabelvorm.



### Methode

Online vragenlijst



### Doelgroep

Nederlanders, 16 – 75 jaar



### Steekproef

n = 1.487  
(n = 762 in Q3 2021,  
n = 725 in Q4 2021)



### Werving

Via StemPunt, het online panel van Motivaction



### Veldwerk

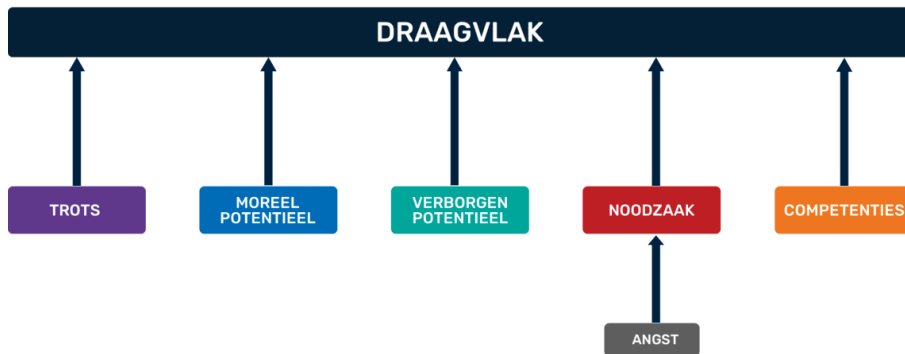
Continu, gedurende Q3 en Q4 2021 (juli – december)



### Representativiteit

Representatief op leeftijd, geslacht, regio, opleidingsniveau en waardenoriëntatie

# Draagvlakmodel



Begin 2017 is aan de hand van een exploratieve studie vastgesteld welke factoren van invloed zijn op het draagvlak voor Defensie. Sinds 2017 vormt het draagvlakmodel zoals dat is vastgesteld in de exploratieve studie de basis voor de vragen in de Draagvlakmonitor.

## Pijlers

Vijf factoren, pijlers genaamd, hebben direct invloed op het algemene rapportcijfer voor draagvlak. Deze pijlers worden aangeduid met de termen: Trots, Moreel Potentieel, Verborgen Potentieel, Noodzaak en Competenties. De zesde pijler – Angst – heeft alleen indirect invloed op het draagvlak, via de pijler Noodzaak. Op de volgende pagina lichten we de zes pijlers kort toe.

# Draagvlakmodel | Toelichting (1/2)

## Trots

- Het gevoel van trots dat burgers voelen voor Defensie is gevraagd in zowel een rapportcijfer als aan de hand van vier stellingen die sterk samenhangen met dit rapportcijfer.

## Noodzaak

- In welke mate burgers Defensie noodzakelijk achten voor Nederland is uitgedrukt in een rapportcijfer en in vier stellingen die een sterke samenhang vertonen met het algemene rapportcijfer voor noodzaak.

## Verborgen potentieel

- Het verborgen potentieel is de perceptie dat Defensie veel goede dingen doet die burgers niet zien.
- De mate waarin iemand verborgen potentieel voelt is gemeten aan de hand van zowel een rapportcijfer als drie stellingen die onderling sterk samenhangen.

## Competenties

- Voor elk van de drie grondwettelijke hoofdtaken van Defensie wordt een rapportcijfer uitgevraagd, na het voorleggen van een beschrijving per taak.
- Daarnaast is voor acht specifieke deelcompetenties het functioneren van Defensie voorgelegd in de vorm van de twee stellingen per competentie.

## Moreel potentieel

- Het moreel potentieel is het idee dat medewerkers van Defensie positieve waarden vertegenwoordigen die elders in de maatschappij aan het verdwijnen zijn, zoals opofferingsgezindheid en plichtsgetrouwheid.
- Deze pijler is gemeten aan de hand van een rapportcijfer en vier samenhangende stellingen.

## Angst

- Angst is gemeten met vier stellingen die vooral ingaan op het gevoel van veiligheid dat Nederlanders ervaren.
- Deze stellingen hebben een invloed op het gevoel dat Defensie noodzakelijk is voor Nederland.
- Angst heeft alleen indirect een effect op het draagvlak voor Defensie.

# Draagvlakmodel | Toelichting (2/2)

## Draagvlak voor Defensie

- Het draagvlak voor Defensie wordt gemeten aan de hand van een rapportcijfer (tussen 1 en 10) op de vraag: in hoeverre steun je Defensie?

## Pijlers van het draagvlak voor Defensie

- De pijlers van het draagvlak voor Defensie worden op twee manieren gemeten:
  - Er worden *rapportcijfers* uitgevraagd voor het spontane en gevoelsmatige oordeel over de pijler.
  - Daarnaast wordt per pijler een aantal *stellingen* voorgelegd die met elkaar (en met het rapportcijfer) samenhangen en die tezamen een beredeneerd oordeel vormen over de pijler. Voor het bepalen van het verband in het draagvlakmodel wordt dit beredeneerde oordeel over de pijler gebruikt (op basis van de stellingen).
- Voor het verloop van het oordeel over de pijlers door de tijd heen, wordt daarnaast gekeken naar de *gemiddelde verschilscore* van de stellingen over een pijler. Die score wordt berekend aan de hand van het verschil tussen het percentage positieve antwoorden op stellingen en het percentage negatieve antwoorden op stellingen. Op pagina 16 van dit rapport wordt uitgebreid toegelicht hoe die verschilscores tot stand komen.



# Samenvatting en kerncijfers



# Draagvlakmodel | Samenvatting

## Draagvlak voor Defensie stabiel, maar mate van trots gedaald

Het rapportcijfer voor het draagvlak voor Defensie is robuust. Er is echter wel een daling te zien op de pijler Trots. In vergelijking met de eerste helft van 2021 is de mate van trots op Defensie afgenomen. Met een rapportcijfer 6,8 is deze mate van trots weer terug op het niveau van 2019. Daarnaast geven minder Nederlanders aan trots te zijn op 'onze' militairen en ook minder Nederlanders vinden dat Defensie goed werk verricht.

## Angst voor een aanslag weer toegenomen en ligt weer op het niveau van 2019

De daling in het veiligheidsgevoel was de vorige meting al opgemerkt en heeft deze meting weer doorgezet. Het algemene veiligheidsgevoel ligt deze meting weer op het niveau van voor de coronacrisis (tweede helft van 2019). Nederlanders geloven met name dat de kans op een aanslag in Nederland waarschijnlijker is. In 2020 daalde de angst voor terrorisme in Nederland, maar in 2021 steeg deze weer, en ligt in de tweede helft van dat jaar weer op het niveau van voor de crisis. Daarnaast zien we een afname op de inschatting van de eerste grondwettelijke taak van Defensie, namelijk het beschermen van het Nederlands grondgebied (en dat van bondgenoten) tegen aanvallen, onder andere van terroristische groeperingen.

## Nederlanders deze meting minder positief over Moreel potentieel

Er is een daling te zien bij de inschatting van het Moreel potentieel. Op hoofdniveau is deze pijler robuust, maar beredeneerd vinden minder Nederlanders dat Defensie gezag uitstraalt en vinden ook minder Nederlanders dat ze bij Defensie nog weten wat discipline is.



# Draagvlakmodel | Samenvatting

## Beeld dat Defensie haar (internationale) taken goed kan uitvoeren is iets verslechterd

De mate waarin Nederlanders vinden dat Defensie goed inspeelt op de ontwikkelingen in de wereld is in vergelijking met de eerste helft van 2021 afgenomen. Dit uit zich in een daling op de deelcompetentie visie (een onderdeel van de pijler Competenties), de tweede halfjaarlijkse daling op rij.

Nederlanders zijn in vergelijking met de eerste helft van 2021 ook minder overtuigd dat Defensie de materialen en menskracht heeft om internationale missies (goed) te kunnen uitvoeren. Dat leidt er toe dat voor de tweede keer op rij een daling zichtbaar is op de deelcompetentie missies. Ook is de mate waarin Nederlanders geloven dat Defensie het materieel heeft om NAVO-, EU- en VN-taken goed uit te voeren afgenomen.

De inzet van Defensie richt zich niet alleen op internationale inzet, maar ook nationale inzet: minder Nederlanders geloven dat belangrijke doelen in Nederland, zoals vliegvelden en havens, goed beschermd zijn. Wel valt op dat meer Nederlanders er van overtuigd zijn dat Defensie het materiaal heeft om goede hulp te bieden bij nationale rampen, mogelijk is deze stijging het gevolg van de inzet van Defensie bij de overstromingen in Limburg. Het aantal Nederlanders dat vindt dat er geïnvesteerd moet worden in Defensie steeg licht, net als het aantal Nederlanders dat denkt dat door de bezuinigingen op Defensie de veiligheid van Nederland in gevaar komt.

# Draagvlakmodel | Kerncijfers (1/2)

Draagvlak stabiel

7,1

## Pijlers voor het draagvlak

### Mate waarin Nederlanders trots zijn op Defensie is gedaald

6,8

Het rapportcijfer waarmee Nederlanders hun trots voor Defensie uitdrukken is gedaald van een 7,0 naar een 6,8. Dit rapportcijfer is hiermee weer terug op het niveau van 2018 en 2019.

Verder geven in de tweede helft van 2021 minder Nederlanders aan dat zij trots zijn op 'onze' militairen (gedaald van 68% naar 62%) en minder Nederlanders vinden dat Defensie goed werk verricht (gedaald van 73% naar 70%).

7,6

### Rapportcijfer voor Noodzaak niet gedaald, de stellingen over noodzaak laten echter wel een daling zien in de perceptie

Nederlanders geven gemiddeld een 7,6 om uit te drukken hoe noodzakelijk zij Defensie vinden voor Nederland. Dit cijfer is vrijwel ongewijzigd sinds het begin van de meting in 2017. Wanneer Nederlanders meer beredeneerd over de noodzaak van Defensie oordelen, aan de hand van stellingen, dan is de mate waarin men Defensie noodzakelijk vindt afgenomen.

### Veiligheidsgevoel heeft een daling ingezet

Het gevoel van veiligheid in Nederland steeg in 2020. In 2021 is er echter een daling ingezet in het gevoel, en is in het tweede halfjaar van 2021 weer terug op het niveau van 2019 en 2018. In 2021 is met name de mate waarin Nederlanders denken dat een aanslag in Nederland mogelijk is weer toegenomen: van 19% naar 24%.

# Draagvlakmodel | Kerncijfers (2/2)

## Moreel potentieel: gezag van Defensie afgenomen

7,6

Het rapportcijfer voor het Moreel potentieel is (sinds 2017) stabiel. De cijfers voor de stellingen over dit onderwerp laten echter wel een daling zien. Minder Nederlanders vinden deze meting dat Defensie gezag uitstraalt (gedaald van 59% naar 56%) en dat ze bij Defensie nog weten wat discipline is (63% naar 59%).

## Verborgen potentieel: geen veranderingen t.o.v. eerste helft 2021

7,6

Het rapportcijfer voor het Verborgen potentieel is stabiel sinds 2017. De vorige meting zagen we een daling in de stellingen die gaan over het werk van Defensie achter de schermen. De daling is echter in de tweede helft van 2021 niet doorgezet.

## Beoordeling op grondwettelijke taken afgenomen

De competenties van Defensie worden gemeten aan de hand van de waardering voor de drie grondwettelijke taken van Defensie en de waardering voor acht deelcompetenties. Het gewogen rapportcijfer voor de drie grondwettelijke taken samen is 6,8. In het afgelopen jaar is de waardering afgenomen (tweede helft 2020: 7,0; eerste helft 2021: 6,9). In vergelijking met de eerste helft van 2021 geven Nederlanders Defensie nu een lager cijfer voor het verdedigen van het Nederlands

6,8

Algemeen  
(samengesteld  
rapportcijfer)

6,6

Verdedigen van het  
Nederlands  
grondgebied en dat  
van bevriende landen

6,8

Bijdragen aan  
internationale vrede  
en veiligheid

7,5

Ondersteunen bij  
rampen en crises in  
Nederland

grondgebied en de hulp aan bevriende landen (gedaald van 6,8 naar 6,6). Ook lijkt er een daling ingezet in de waardering voor de bijdrage aan internationale vrede en veiligheid (tweede helft 2020: 7,0; eerste helft 2021: 6,9; tweede helft 2021: 6,8).

Nederlanders waarderen Defensie ook lager op twee van de acht deelcompetenties, namelijk op de inzet in buitenlandse missies en het inspelen op ontwikkelingen in de wereld (het hebben van visie). Voor beide geldt dat hiermee de daling die we al zagen in de eerste helft van 2021 doorzet.

Draagvlak

Samenvatting

Kerncijfers

Resultaten

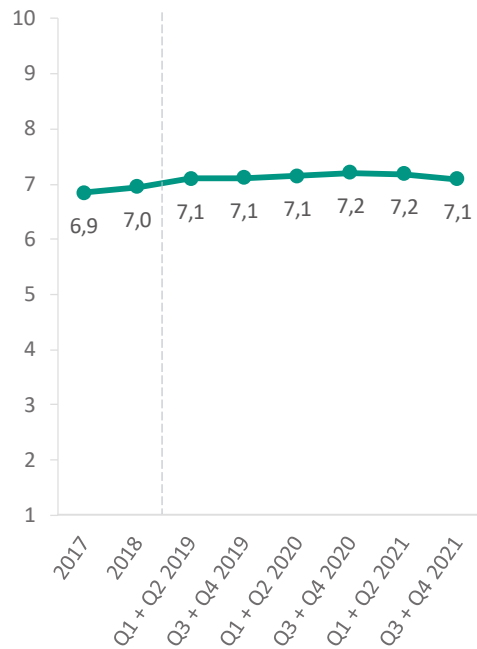
# Resultaten



# Draagvlak voor Defensie: rapportcijfers (1/3)

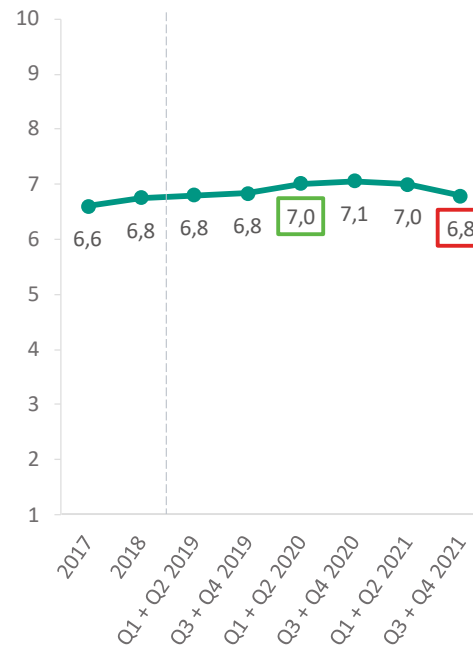
## Draagvlak voor Defensie

In hoeverre steun je Defensie?



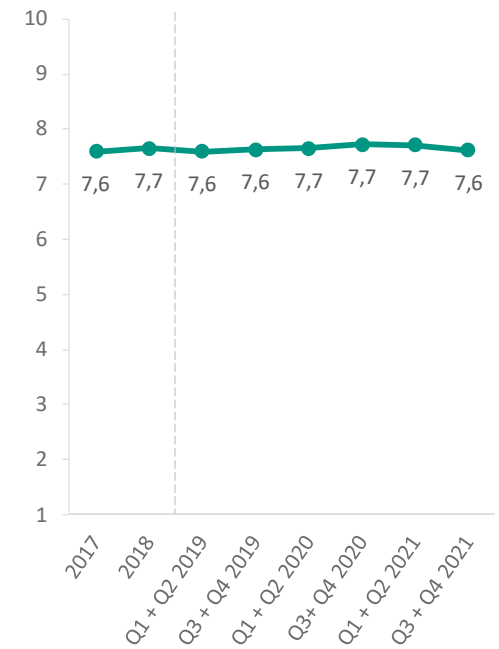
## Trots op Defensie

In hoeverre ben je trots op Defensie?



## Noodzaak van Defensie

In hoeverre vind je Defensie noodzakelijk voor Nederland?

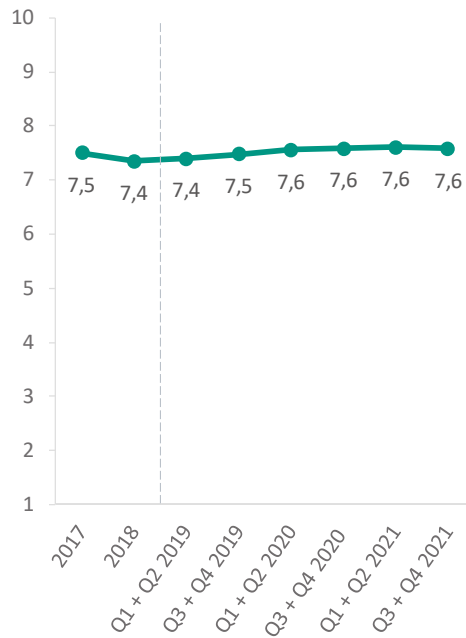


  Significant **lager** dan voorgaand halfjaar      Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

# Draagvlak voor Defensie: rapportcijfers (2/3)

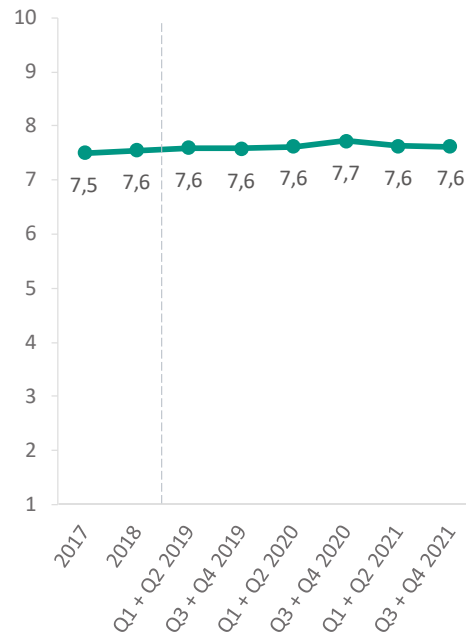
## Moreel potentieel

Welk rapportcijfer geef je voor de discipline en toewijding van Nederlandse militairen?



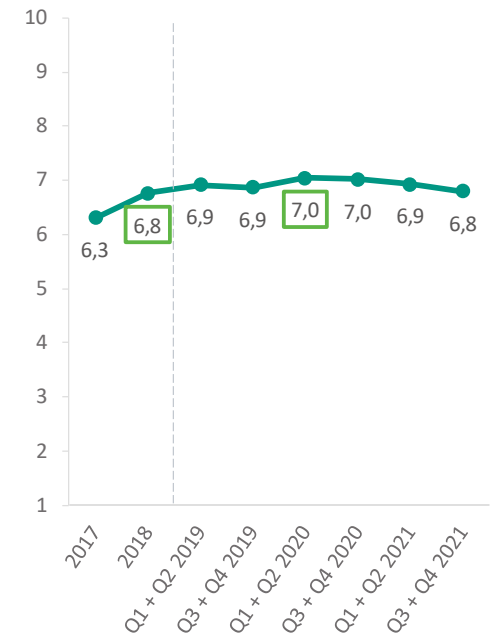
## Verborgen potentieel

In hoeverre denk je dat Defensie achter de schermen belangrijk werk doet?



## Competenties

Gewogen rapportcijfer o.b.v. de rapportcijfers voor de afzonderlijke taken (zie pag. 14)



  Significant **lager** dan voorgaand halfjaar   Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

# Draagvlak voor Defensie: rapportcijfers (3/3)

## Volgens de Grondwet heeft Defensie drie taken:

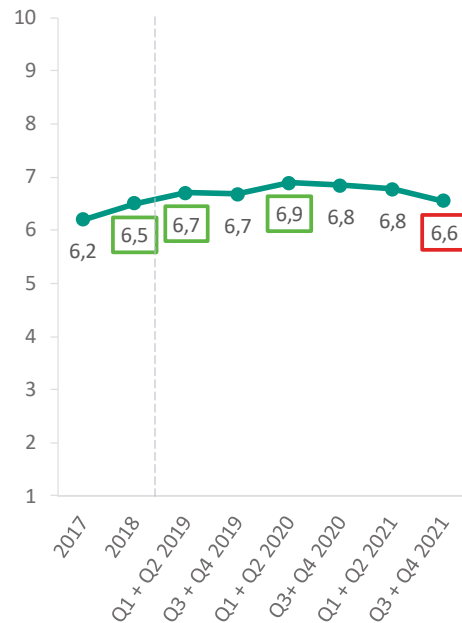
1) Verdedigen van het Nederlandse grondgebied en dat van bevriende landen tegen aanvallen van andere landen, maar ook tegen aanvallen van terroristische groeperingen.

2) Bijdragen aan de internationale vrede en veiligheid en de bescherming van de mensenrechten.

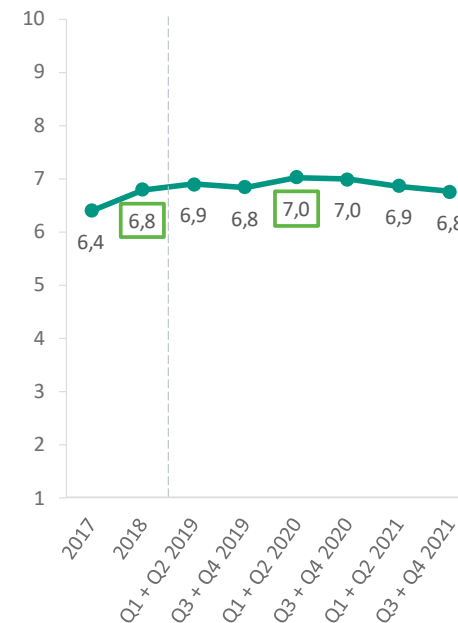
3) Ondersteunen bij rampen en crises in Nederland zoals bij uitbraak van veeziektes en overstromingen, maar ook bij politieonderzoek en het ruimen van explosieven.

***In hoeverre is Defensie in staat deze drie taken goed uit te voeren?***

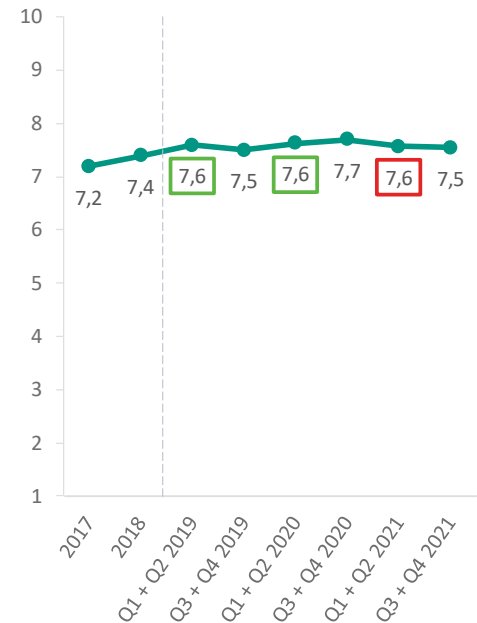
### Competentie taak 1



### Competentie taak 2



### Competentie taak 3



  Significant **lager** dan voorgaand halfjaar

  Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

# Leeswijzer

Op de volgende pagina's staan de belangrijkste indicatoren van draagvlak weergegeven. De stellingen over een pijler vormen de basis voor de pijler in het draagvlakmodel en niet het algemene rapportcijfer voor de pijler. Het rapportcijfer voor een pijler geeft het spontane, gevoelsmatige oordeel over de pijler weer, de stellingen vormen samen het beredeneerde oordeel over de pijler.

Links op de pagina staat de tabel met de stellingen die de pijler operationaliseren. In alle gevallen gaat het om drie of vier stellingen, de totaalscore die we weergeven per pijler is het gemiddelde van de verschilcores op de stellingen. De score die per pijler mogelijk is, ligt tussen -100 en +100, zoals hieronder weergegeven in een voorbeeld.

## Voorbeeld: hoogst mogelijke score op pijler

	% eens/zeer eens	% oneens/zeer oneens	Verschi-score
Stelling 1 positief geformuleerd	100%	0%	+100%
Stelling 2 positief geformuleerd	100%	0%	+100%
Stelling 3 negatief geformuleerd	0%	100%	+100%
Stelling 4 positief geformuleerd	100%	0%	+100%
<b>Gemiddelde verschilscore</b>			<b>+100%</b>

## Voorbeeld: laagst mogelijke score op pijler

	% eens/zeer eens	% oneens/zeer oneens	Verschi-score
Stelling 1 positief geformuleerd	0%	100%	-100%
Stelling 2 positief geformuleerd	0%	100%	-100%
Stelling 3 negatief geformuleerd	100%	0%	-100%
Stelling 4 positief geformuleerd	0%	100%	-100%
<b>Gemiddelde verschilscore</b>			<b>-100%</b>

Rechts op iedere pagina staat de ontwikkeling van de gemiddelde verschilscore weergegeven per semester.



# Trots

## Stellingen

Ik ben trots op onze militairen



Ik ben trots op de inzet van Nederlandse militairen in het buitenland



Ik ben trots op de inzet van militairen in Nederland



Defensie verricht goed werk



■ % Positief over pijler

■ % Negatief over pijler

Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

Significant **lager** dan voorgaand halfjaar

Verschilscore  
Verschilscore  
(vorig halfjaar)

54% 62%

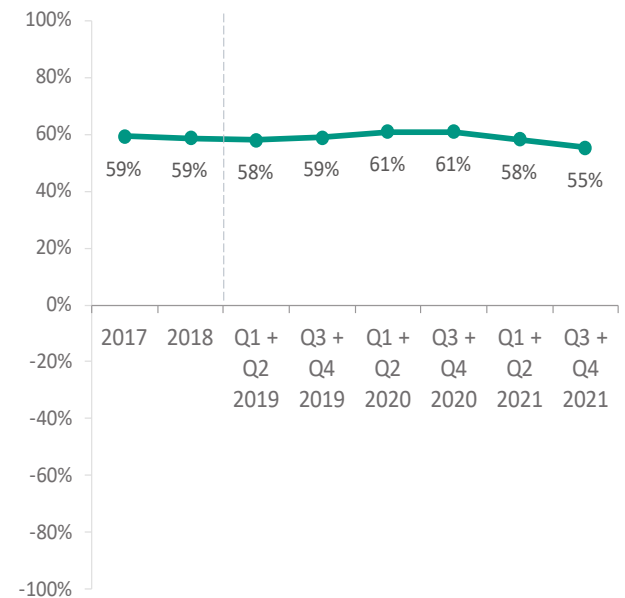
45% 48%

55% 53%

67% 70%

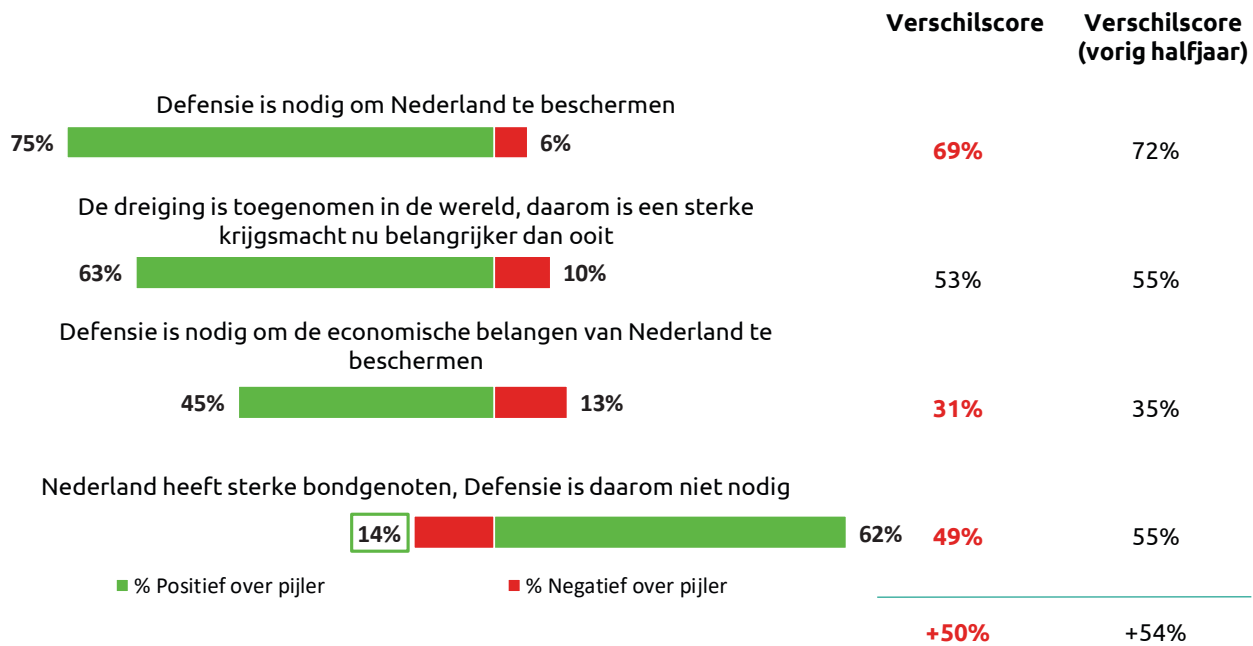
+55% +58%

## Gemiddelde verschilscore per meting



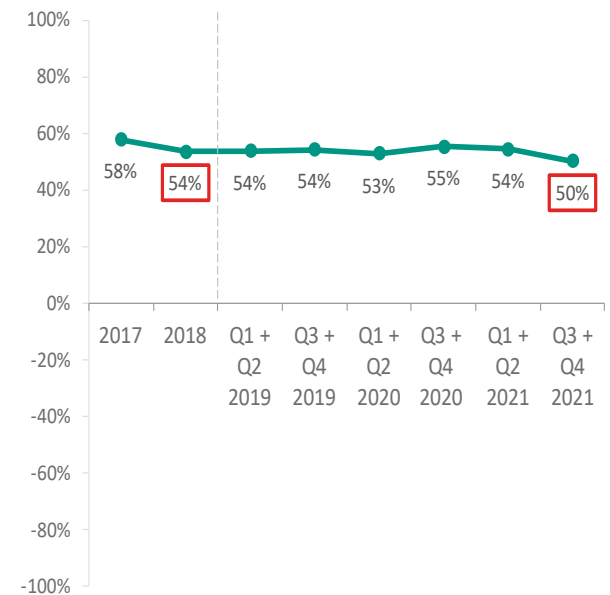
# Noodzaak

## Stellingen



14% Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar  
54% Significant **lager** dan voorgaand halfjaar

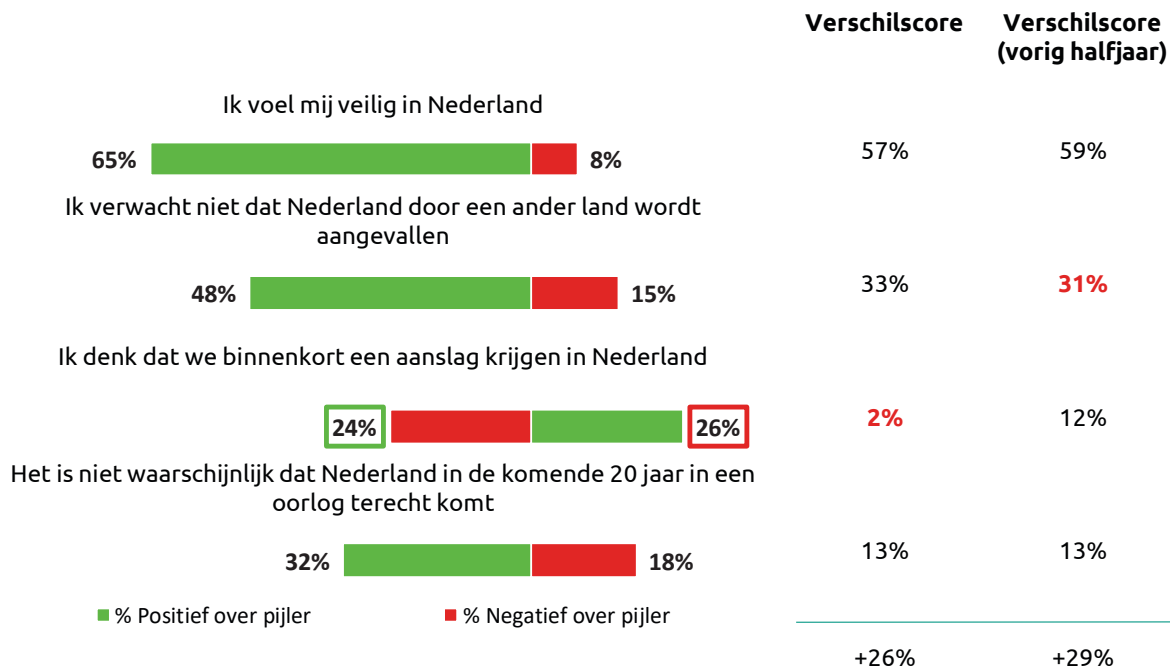
## Gemiddelde verschilscore per meting



Draagvlak  
 Samenvatting  
 Kerncijfers  
 Resultaten

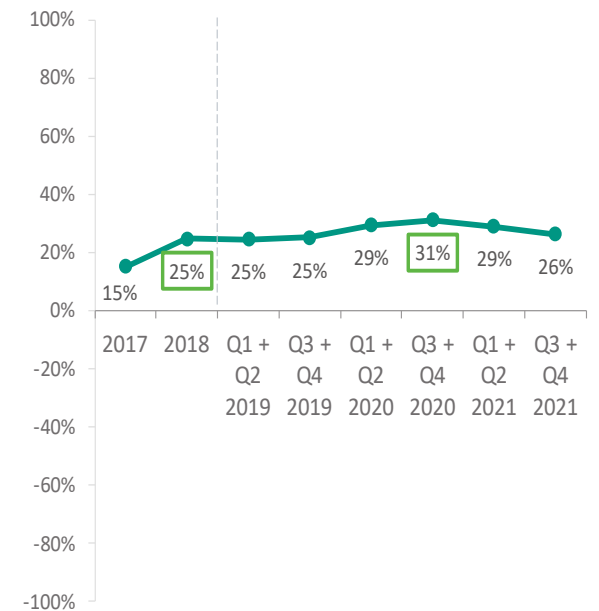
# Gevoel van veiligheid (angst)

## Stellingen



24% Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar  
26% Significant **lager** dan voorgaand halfjaar

## Gemiddelde verschilscore per meting



# Moreel potentieel

## Stellingen

Militairen wagen hun leven voor onze vrijheid en daar ben ik dankbaar voor

73%  5% 

Ik bewonder de plichtsgetrouwheid van militairen


65%  7% 

Defensie straalt gezag uit

**56%**  12% 

Bij Defensie weten ze nog wat discipline is

**59%**  8% 

 % Positief over pijler

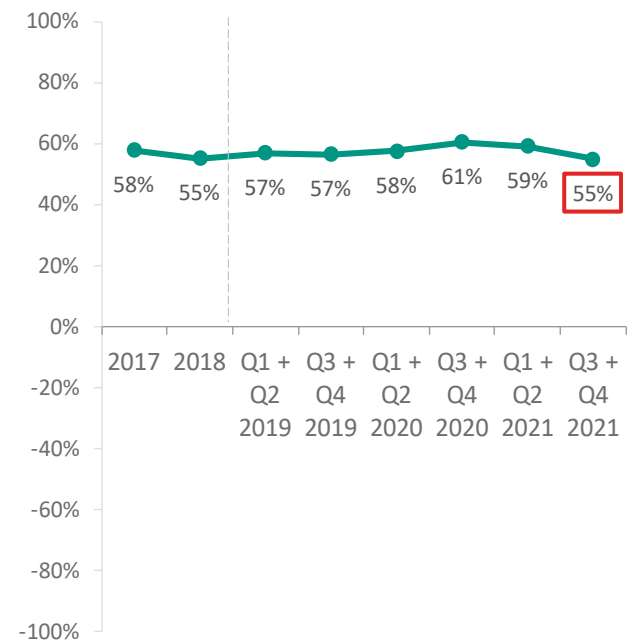
 % Negatief over pijler

 Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

 Significant **lager** dan voorgaand halfjaar

Verschilscore	Verschilscore (vorig halfjaar)
68%	70%
<b>58%</b>	62%
<b>44%</b>	49%
<b>51%</b>	56%
<b>+55%</b>	<b>+59%</b>

## Gemiddelde verschilscore per meting



# Verborgen potentieel

## Stellingen

Ik denk dat Defensie veel nuttig werk doet, dat wij niet zien

71%  4% 

Ik denk dat Defensie achter de schermen heel hard werkt om aanslagen in Nederland te voorkomen

64%  5% 

Ik denk dat de elite-eenheden van Defensie veel belangrijk werk doen

62%  4% 

 % Positief over pijler

 % Negatief over pijler

 Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

 Significant **lager** dan voorgaand halfjaar

Verschilscore      Verschilscore  
(vorig halfjaar)

67%                      69%

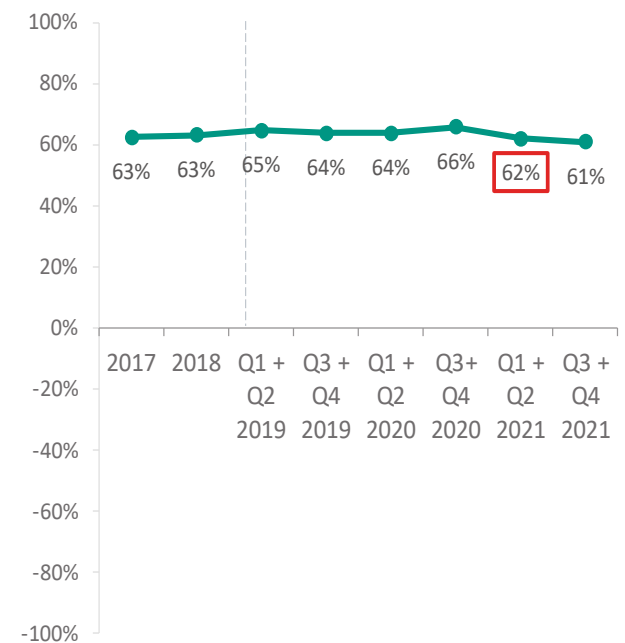
58%                      **58%**

58%                      59%

+61%

**+62%**

## Gemiddelde verschilscore per meting



**motivation**  
research and strategy

Draagvlak

Samenvatting

Kerncijfers

Resultaten

# Competenties (1/4)

## Middelen

Er gaat te weinig geld naar Defensie

47%  13%

Defensie heeft voldoende middelen om haar taken professioneel uit te voeren

27%  28%

## Missies

Defensie heeft het materieel om internationale missies goed uit te voeren

30%  25%

Defensie heeft voldoende menskracht om internationale missies uit te voeren

27%  28%

Verschilscore  
Verschilscore (vorig halfjaar)

-34%      -32%

+0%      +4%

-17%      -14%


+5%      +9%


+1%      +5%

+2%      +7%

 % Positief over competentie

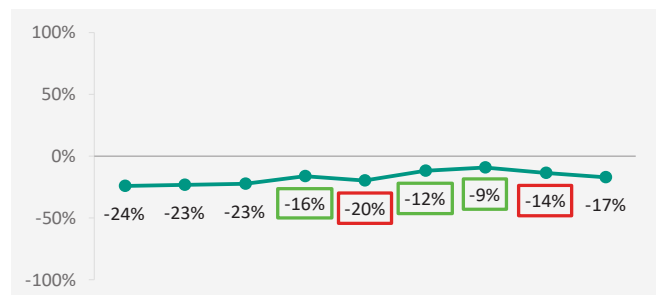
 % Negatief over competentie

 Significant **lager** dan voorgaand halfjaar

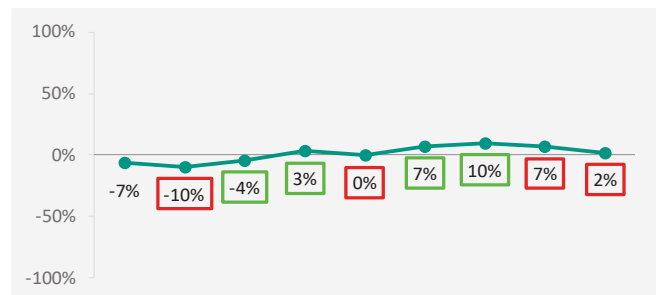
 Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

## Gemiddelde verschilscore per meting

### Middelen



### Missies



Draagvlak  
Samenvatting  
Kerncijfers  
Resultaten

# Competenties (2/4)

## Nationale inzet

Belangrijke doelen in Nederland, zoals vliegvelden en havens, zijn goed beschermd



Defensie heeft het materieel om in geval van een nationale ramp, bijvoorbeeld een overstroming of een aanslag, snelle en goede hulp te bieden



## Samenwerking binnenland

Ik denk dat Defensie goed in staat is om samen te werken met autoriteiten als politie en brandweer in Nederland



Ik denk dat Defensie goed in staat is om samen te werken met de inlichtingendiensten in Nederland



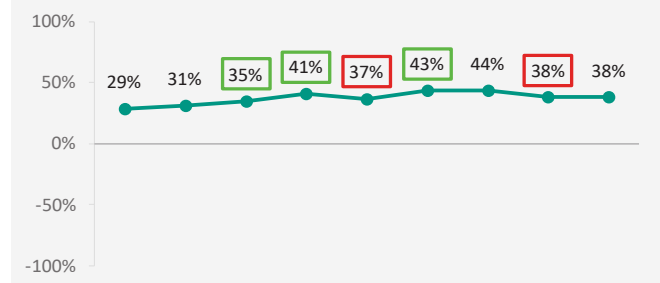
■ % Positief over competentie    ■ % Negatief over competentie

□ Significant **lager** dan voorgaand halfjaar    □ Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

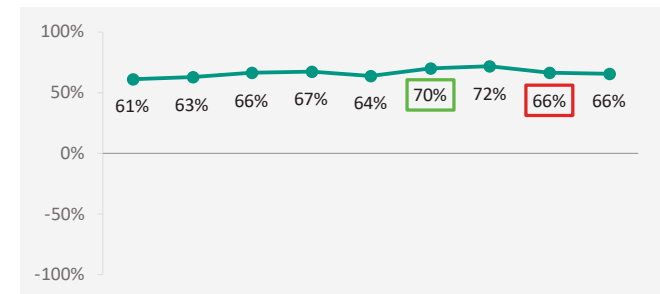
	Verschilscore	Verschilscore (vorig halfjaar)
Belangrijke doelen in Nederland, zoals vliegvelden en havens, zijn goed beschermd	+29%	+33%
Defensie heeft het materieel om in geval van een nationale ramp, bijvoorbeeld een overstroming of een aanslag, snelle en goede hulp te bieden	+47%	+43%
Ik denk dat Defensie goed in staat is om samen te werken met autoriteiten als politie en brandweer in Nederland	+38%	+38%
Ik denk dat Defensie goed in staat is om samen te werken met de inlichtingendiensten in Nederland	+71%	+69%
	+61%	+63%
	+66%	+66%

## Gemiddelde verschilscore per meting

### Nationale inzet



### Samenwerking binnenland



Draagvlak  
Samenvatting  
Kerncijfers  
Resultaten

# Competenties (3/4)

## Samenwerking buitenland

Defensie heeft het materieel om de NAVO-, EU- en VN-taken goed uit te voeren



Defensie heeft voldoende mankracht om de NAVO, EU- en VN-taken goed uit te voeren



## Technologie

Het materiaal waar Defensie mee werkt is verouderd



Defensie loopt voorop met nieuwe ontwikkelingen



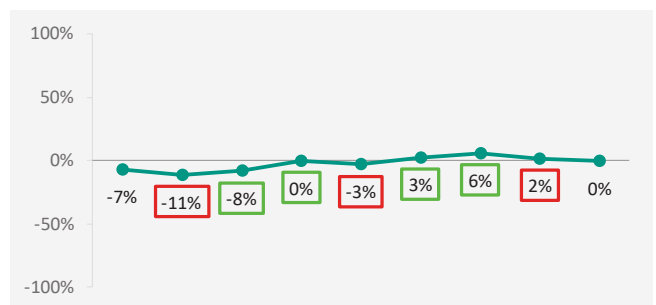
■ % Positief over competentie    ■ % Negatief over competentie

□ Significant **lager** dan voorgaand halfjaar    □ Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

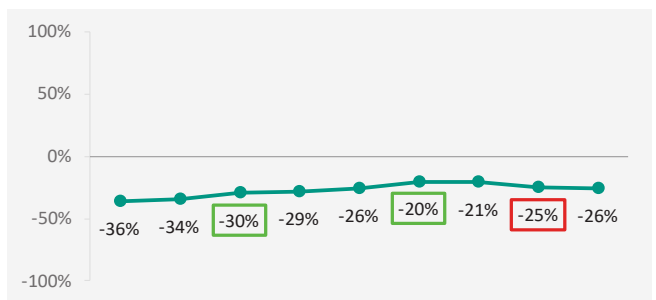
	Verschilscore	Verschilscore (vorig halfjaar)
Defensie heeft het materieel om de NAVO-, EU- en VN-taken goed uit te voeren	-1%	+3%
Defensie heeft voldoende mankracht om de NAVO, EU- en VN-taken goed uit te voeren	0%	+1%
Het materiaal waar Defensie mee werkt is verouderd	-42%	-41%
Defensie loopt voorop met nieuwe ontwikkelingen	-9%	-9%
<b>Totaal</b>	-26%	-25%

## Gemiddelde verschilscore per meting

### Samenwerking buitenland



### Technologie



Draagvlak  
Samenvatting  
Kerncijfers  
Resultaten



# Competenties (4/4)

## Visie

Defensie speelt goed in op de ontwikkelingen in de wereld



+26%      +30%

Defensie is goed voorbereid op de toekomstige ontwikkelingen op defensiegebied



+6%      +9%

+16%      +20%

## Zichtbaarheid

Ik zie Nederlandse militairen regelmatig op straat



-60%      -57%

Ik vind Defensie onzichtbaar in de samenleving



-38%      -40%

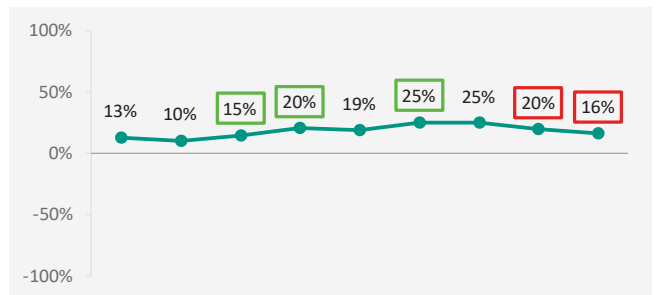
% Positief over competentie      % Negatief over competentie

-49%      -48%

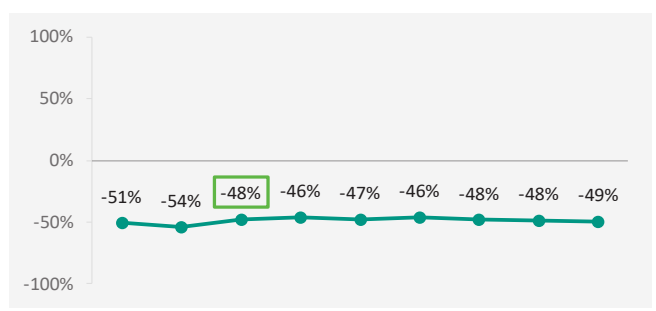
Significant **lager** dan voorgaand halfjaar      Significant **hoger** dan voorgaand halfjaar

## Gemiddelde verschillscore per meting

### Visie



### Zichtbaarheid





# Bijlagen



# Onderzoekstechnische informatie

- **Veldwerkperiode**

- Het veldwerk is uitgevoerd in de periode van juli t/m december 2021.

- **Methode respondenteselectie**

- Uit het StemPunt-panel van Motivaction.

- **Incentives**

- De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek punten voor het StemPunt-spaarprogramma ontvangen.

- **Weging**

- De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.

- **Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden**

- Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.

- **Overige onderzoekstechnische informatie**

- Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever.

# Toelichting rapportcijfer competenties

Vanaf het tweede kwartaal van 2018 is de berekening van het overall rapportcijfer voor Competenties aangepast. Voorheen (van Q1 2017 t/m Q2 2018) werd het rapportcijfer voor de competenties van Defensie in het algemeen rechtstreeks uitgevraagd in de Draagvlakmonitor. Met ingang van Q2 2018 is het overall rapportcijfer voor Competenties (zie pagina 14) een afgeleide van de rapportcijfers die aan de uitvoering van de drie grondwettelijke taken van Defensie worden toegekend (zie pagina 15), in combinatie met een constante score. De drie rapportcijfers leggen hierbij verschillend gewicht in de schaal. Voor het bepalen van het gewicht van elk van de taken is data gebruikt uit Q2 2017 t/m Q1 2018. Het rapportcijfer voor de uitvoering van taak 1 weegt het zwaarst, gevolgd door de rapportcijfers voor taak 3 en taak 2. De exacte gewichten zijn 0.441 (voor taak 1), 0.314 (voor taak 3) en 0.158 (voor taak 2). De constante score is 0.587.

# Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

## Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

## Pers- en publicatiebeleid

Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons [Pers- en publicatiebeleid](#).